

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Joi 2 Octomb. st. v.
14 Octomb. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redactiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 75 SOCIETATEA NR. XVI.
1880.

Pretiuł pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Andrieu Mocsonyi de Foen.

(Vedi portretul în nr. 64.)

(Fine.)

Când la anul 1866, guvernul României, resp. locoteninții a domneșca s'a decisu, a realisá ideii a conceputa de câțiva ani și puse temeiul unei Academii Române pentru întreg'a României din Oriente — prin înființarea Societății Academice în Bucuresci, Andrieu de Mocsonyi a fost chiamatu a representá cu Babesiu împreuna părțile Banatului timișianu. Dar Andrieu Mocsonyi nu se considerá de omul literilor; densus altfel cuprindea ideii a Societății Academice, o cuprindea ca unu organu de legitima comunicațiune și reprezentându unitatea între toti Români. Guvernul prov. al României, prin convocarea ce a facut'o la 1866 și 1867, a corespunsu acestei ideii pe deplin, Societatea însasi — dupa Mocsonyi — n'a corespunsu; d'aceea Mocsonyi curând încetá d'a se mai interesá de ea. Dar transformându-se și reconstituindu-se ea, pe bas'a legii, în „Academia româna“, Andrieu Mocsonyi rechematu la 1879 în sinul acesteia, de și se simția în sănătate și chiar viettä sdruncinatu printr'unu morbu greu, el primí cu cea mai víua placere și nimicu nu doria mai multu, decât ca să póta luá parte la ședintiele Academiei; o dorința ce i remase ne'mplinita.

De altminte A. Mocsonyi de și erá de o cultura înalta, nu multu se serviá de condeiu. Nu i placea să scrie multu; el își schitiá cugetările și ideile ocasionali, apoi le comunicá lui Babesiu, séu și altuia dintre scriitorii ce-i erau îndemána.

Lupt'a celor unu-spre-dece deputati români în diet'a ungréscu dela 1861 avédu de resultatu: cea mai eclatanta recunoscere — prin ambele rescripte imperatesci, a îndreptățirii naționale pentru popórele nemagiare, specialminte pentru Români, acestu resultatu a îndemnatu pe Andrieu Mocsonyi, a intrá și el la diet'a convocata pe novembre 1865 în lupt'a parlamentaria, dimpreuna cu fratii sei Antoniu și Georgiu și cu nepotul seu Alesandru. Admirabil'a, dar de mai nici unu resultatu practicú încoronat'a activitate ce au desvoltatu deputatii români naționali în cursu de trei ani la acésta dieta, tormentările ce au suferitu ómenii cu pricepere, înțeleptiune și tactu politicu la acésta dieta — atât din partea magiárilor insolenti, cât și mai multu din partea unei elice române, îngagiáte guvernului, și a alteia demagice esaltate, trebuiá să deștepte de nou în Andrieu Mocsonyi convicțiunea, că — diet'a Ungariei nu este câmpul de lupta pentru drepturi naționale pe sém'a popórelor nemagiare. Îndata ce veđu și cunoscu terenul,

și propuse, a se ferí de ori ce frecări și dispute în parlamentu, și credea că va fi în stare, a influinția prin capacítari și admonițiuni particulare; inse — curénd se convinse, că nici așa nu mai merge. Atunci el, îngagindu pe fratii sei Antoniu și George, și pe sor'a sa Catarina și pe Babesiu, pași la lumina cu concepțiunea sa inca dela 1858, înființându la 1866 diuarul „Albina“ în Viena, cu grele sacrificie, de óra ce din capul locului destinase, să fia fói'a cea mai efina și poporala, cu program'a: d'a susținé o politica naționala moderata în modu resolutu, în sus și în jos, în contra síovinismului magiáru și a demagogilor români, și totu deodata a propagá cunoscintie practice printre poporul românu. Trei ani „Albina“ luptá din resputeri contra stagnațiunei, corupțiunei, întunecului, retacirii; A. Mocsonyi recunosea bravur'a ei, inse nu vedea efectele pe cari le doria și așteptá cu nerabdare. Atunci el, în primavér'a anului 1869 adresá lui Babesiu o epistola din Foen. plina de amaraciune, în care respicá, că — dupa cum observa, „corpul și spiritul naționalu este în repede decedere, pe care nici chiar „Albina“, acésta puterica machina electrica, nu o mai póte împedecá, că prin urmare densus și-a propusu, a nu se mai luptá, a nu mai sacrificá în daru, pâna nu va vedé posibila o regenerare“.

D'atunci Andrieu Mocsonyi a traitu în stricta retragere, ocupându-se numai de economi'a sa, întreținédu de totu puține relațiuni cu lumea din afara, pâna când veđu bravur'a armatei române în Bulgari'a, înțeleptiunea și patriotismul guvernului românu pe timpul cel greu, și apoi — progresele generale în Români'a. Atunci el, și anume dela începutul anului 1878, legá ierasi mai intime legature cu Babesiu, începú a se interesá de tóte, erá mândru, erá încântatu de laudele și recunoscintiele ce se dau elementului românu dela Dunare și — se faliá că — par' că s'ar simți întenerindu; chiar miser'i'a noastră a celor de dincóci nu-l mai facea atât de pessimistu, căci credea firmu, cumca redicarea și regenerarea de dincolo a elementului românu, petrecédu-se atât de iute, de buna séma va infuiniță și salvá și pe cel de dincóci. Dar pe când el își facea cele mai frumóse planuri și combinațiuni pentru o nóua activitate a sa, întru interesul víitoriului nostru, în decemvre 1878, unu morbu vechiu al seu prorupse cu vehemétiá, și toti medicii și tóte remediile încercate nu-l mai putura vindecá; natur'a sa cea tare, organismul seu cel puternicu, resistera unu anu și jumetate, pâna la 5 maiu anul curinte, când el în brațele doiosei sale soție, încungíuratu de cei mai amati ai sei, de nepotii sei Alesandru și Eugeniu și de Babesiu, își dede Creatorului spiritul seu cel mare și înfocatu.

O stéua plina de lumina și de caldura astfel apuse pe orizontele nostru, dar ea n'a apusu în ânim'a noastră; virtutile și meritele lui Andreiu de Mocsonyi nu vor apune nici odata în recunoscint'ă Românilor.*

—b—

Misteriul Noptii.

— Romanu, de *Claire de Chandeneux*. —

(Urmare.)

— Te-am iubit mult și am voitu să te facu avuta. Dar tu n'ai voitu să fii aceea. Într'aceea încă tôte s'aru fi pututu complană frumosu, dar nu e vin'a mea, că Pascal ne-a renegatu, și că acuma când ne parasesce, dânsul nu observa fericirea, dupa care ar fi trebuit numai să-si întinda mân'a.

Sér'a pe balconu Pascal conveni de nou cu Varvara, care se apropiă de dânsul cu acele curajă plinu de sfiela, al cărui secretu numai americanele îl posedu.

Cât de multu s'a schimbatu dâns'a de când înainte cu cinci ani pentru prima-óra a intelnit'o pe calea ferata! Mai ales în cursul acelei septemâni, ce a petrecutu în apropierea ei, tiner'a miss s'a schimbatu ca prin farmecu. Recel'a a disparutu cu totul de pe față ei și aceea fu înlocuita prin o sfiela virginala. Spiritul și figur'a ei răspândeau grația.

— Dta ai procedatu nobilu și marinimosu, dle, — dîse ea hotarit lui Pascal; — nu pot să nu-mi esprimu mirarea, de și ai ruinatu cu totul oper'a mea...

Pascal voi să răspunda. Dar sunetul plinu de simțire al acestor cuvinte îl confundara cu totul. Înainte d'a fi fost capabilu să grăiescă unu cuvântu, Varvara îl salută, și cu figur'a-i ușora disparu între columnele coridorului.

Ea se adânci în cugetele sale și numai decât își facu acea convingere, că dâns'a are ceva meritu pentru că a renunțiatu la viitorul strălucitu și fericitu: acesta dóra, și încă fără scirea ei, consiste în aceea, că în sufletul ei nu eră neinteresata pentru frumosul și tinerul străinu.

În urmarea împregiurărilor schimbate el nu mai putu să-si pré lungesca petrecerea aice. De și în acésta casa la aparint'ă nu s'a stramutatu nimica, observatoru atentu totusi ar fi pututu vedé, că betrân'a lady eră foarte nemulțiamita cu situațiunea, și că tinerul nu voiă a produce să fia regretatu.

Sosirea lui Laurent schimbă acésta situațiune în câțva genanta, și putemu afirmă sigur, că locuitorii castelului, de și fia-care din altu motivu, așteptau cu îndestulare sosirea lui.

V.

Între cei doi veri, atât în privint'ă corporala, cât și morala, eră cea mai mare deosebire. Anii, cari trecura dela acea fatala întâmplare, potențiară și mai multu acestu contrastu.

Pe când Pascal, carele de atunce și-a facutu renume mare, a devenitu o figura simpatica, atragătoare și autoritaria; morositatea, neliniscia și retragerea lui Laurent se manifestara în mesura și mai mare.

De când parintele seu, proprietarul fabricii de sticla, a muritu, Laurent i ocupă locul în fabric'a de sticla. Aice dânsul traia viét'ă cea mai curioasă.

Acusi se 'nchidea în fabrica, și traia acolo ca cutare animalu leneșu în pesterea sa, nu voiă să iese de acolo cu nici unu pretiu. Acusi se aruncă în vârtejul plăcerilor, pe cari nu le pré alegea cu gustu; dar apoi

* Indreptare. În biografi'a lui A. Mocsonyi din nrul 72, pe pagin'a 1, column'a 2, lini'a 27 de sus, este a se ceti — în locu de „fôrte mari“, „fortie mari“.

întrerumpea legatur'a sa cu acele pe neașteptate, fără să fi avutu cauza visibila pentru acésta. Și își rencepă viét'ă retrasa, și nici nu-si luă remasu bunu dela aceea, cu cari își petrecuse.

Desfrâul dusu pâna la estremeitate, și retragerea silita pâna la selbatecia, produsera în internul seu o lupta, care i submină sănătatea.

Eră în continuu iritatu, de multe ori zacea în patu; arare ori se putea vedé bine dispusu și și mai arare ori cu apetitu bunu, așa încât în fabrica se dîcea, că tinerul maestru nu va traia nici jumetate din cât a trairu parintele seu.

Și cei ce dîceau acésta, faceau observațiunea lor fără cea mai mica tristétia.

Tinerul maestru nu eră iubit de fel; manier'a cu care se portă față de alții acusi suprindea, acusi ofensă pe ômeni.

El nu ținu la obiceiul parintelui seu; negligă fabric'a și disgustă pe lucratorii cei mai buni.

Când acestia cutezau a se plânge, Laurent numai decât i dimisionă și i înlocuia prin alții, a căror neesperint'ă facea multa paguba fabricii.

De veghierea peste nôpte nu mai eră nici vorba.

Lucrul înaintă încetu și reu, și fabric'a, condusa cu atâta predilecțiune de către parintele seu, începù a decadé. Urmarea naturala a acesteia fu, că vinitul scadea, fabricatele fabricii deviniau mai rele, și Laurent nu fu în stare să emuleze cu o noua fabrica, ce s'a construitu nu departe de acolo. Pe scurtu, fabric'a se află în decadint'ă, ca ori ce întreprindere, de care stăpânul nu pôte séu nu voiesce să pôrte grige cum se cade.

Când Sabine se convinse, că și interesele ei se afla în pericolu, căci vinitul fabricii o interesă și pe dâns'a în mesura mare, hotari să faca unu pasu resolutu. Nu pentru că averea, ce o posedea prin bunavoint'ă barbatului ei, n'ar fi fost pré de ajunsu; dar pentru că avea multa predilecțiune pentru fabrica și pentru numele pe care parintele seu l'a facutu stimatu.

Din diu'a în care s'a sevêșitu crim'a. Sabine esericiă asupra fratelui seu domnirea cea mai absoluta. Acésta autoritate și domnire erau întru atâta lipsite de ori ce contestare, încât o privire a ei, unu cuvântu scurtu, o epistola mica ajungeau, și Laurent se supunea.

În asemenea împregiurări Laurent numai decât își schimbă traiul. Nici odata nu se revoltă în contra surorii sale, ma nici cu faciaria nu cuteză să elude poruncile ei. Când Laurent se duse la Lyon, unde avea datin'a a merge să-si petreacă, Sabine i scrisé numai aceste cuvinte:

„Rentôrce-te numai decât în fabrica!“

Și Laurent se rentôrse și se 'nchise țerasi pe septemâni în fabric'a de sticle.

Odata Laurent cugetă să se 'nsôrc. O veduva tinera. sentimentală și avuta, se 'namoră de faci'a trista a lui Laurent, și i facu acésta cunoscutu într'unu modu destul de lamuritu.

Laurent nu iubiă veduva, dar vanitatea lui se află lingșita prin acésta relațiune.

Sabine într'o di chiamă la sine pe frate-seu și i dîse secu aceste cuvinte:

— Tu vei înceta visitele tale la dn'a Hormel, mie nu-mi trebuiesce osifel de cumnata.

Și Laurent țerasi pe tiner'a veduva.

Când Sabine se convinse, că fabric'a, deca va mai rămâné multu timp în mânilor neputincioșe ale lui Laurent, se va prepadă cu totul, nu se aprinse de mânia și nu facu imputări fratelui seu. Decise, că nu va mai suferi acésta situațiune.

(Va urmă.)

C e e n o u ?

Maj. Sa regele la 13 l. c. va vini din Viena la Budapesta respectiv la Gödöllő. De acolo Maj. Sa cu o mica suita va plecã în 17 l. c. la 5 ore deminetti'a prin Ruteck în Silesia, și dupa miediadi la 3 ore va sosi la Teschen.

Cununi'a moștenitorului de tron Rudolf va avé locu, precum scrie „Salonblatt“, la 15 febr. sér'a în biseric'a plebaniala de curte St. Augustin. Mirés'a moștenitorului de tron, principess'a Stefania, va sosi la 10 febr. Dumineca la 13 se va da în ambele sale a redutei unu mare balu de curte, și luni la 14 unu balu de studentii, al cărui protectoratu l'a primitu moștenitorul de tron. Timpul festivitatilor cari se vor arangia de câtra municipalitate, inca nu se scie.

Domnul și Dómn'a României aveau sè sosésca la Viena, adi în 12, deminetti'a la 6 ore 15 minute, luându-si cvarțiru în otelu „Munsch“. De acolo, dupa scurta întrerumpere, vor plecã prin Budapesta la Bucuresci.

Sciri personale. *Carol Tabajdy* declara în diuarie, că n'are de gându sè renuncie la postul de comite supremu interimalu al comitatului Carașu. — *Di Simeon Margineanu* și-a deschisu cancelaria advocatjiala în Brașov strad'a Scheilor nr. 134. — *Di Antoniu Crenianu*, pân'acuma jude cercualu adm. la Reșitiã, va deschide cancelaria advocatjiala în Vêrșetiu.

Înmormântarea lui Manolache - Costache s'a făcutu, la Berlad, precum ni spune „Românul“, cu pomp'a și onorurile cuvenite, în mijlocul unei mari mulțimi. Colonelul Grecenu represintă pe Domnul, guvernul erã represintatu prin Tiriachiu, ministrul de interne. Cortegiul pornindu dela gara s'a opritu la biseric'a zidita de famili'a Costachi, unde s'a facutu serviciul divin, dupa aceea dl I. Gane a đisu câteva cuvinte în numele orașului, ier dl T. Rosetti a cetitu unu discursu. Dela bisericã, cortegiul a pornitu spre cimitiru; dupa terminarea înmormântării artileri'a a trasu trei salve.

Cestiunea teatrului germãnu în Budapesta s'a terminatu — pe unu timpu. Încheierea s'a facutu cu sgomotu și cu spectacolu adevratu teatralu. În Pesta în timpul din urma erau două teatre; unul proprietatea bancei fonciare din Viena, care precum se scie, s'a închisu în septemãnilé trecute; celalaltu în piati'a Hermina, în care obținuse concessiunea de a jucã cutare Guttmann. Din întâmplare acesta muri, și soçi'a lui facu însciintiare la consiliul municipalu, că pe temeiu concessiunii barbatului ei dëns'a isi susține dreptul d'a mai da represintațiuni în acel teatru pâna la espirarea terminului. Inse consiliul municipalu i refusã acestu dreptu, ea apelã și totu-odata predete concessiunea lui Müller, directorul Societãtii din celalaltu teatru germãnu deja închisu. Acesta și anuciã represintațiune pe sãmbeta sér'a. Afișele lui facura mare efectu, și sér'a la teatru se adunã unu publicu numerosu. Mai multi inse erau p'afara, unde în scurtu timpu se începù o demonstrațiune chauvinistica, se strigã, fluerã din tôte părțile, încât poliți'a fu silita a întreveni ca sè imprascie pe marii patrioti. Într'aceste în teatru se jocã, și pe când represintațiunea se încheiã, stradele din giurul teatrului erau deserte. În diu'a următoare directorul Müller fu citatu la primaria, acolo i se pronunçiã o sentinçiã prin care fu condamnatu a plati 100 fl. căci a jucatu fãra concessiune. El a apelatu. Într'aceste inse teatrul se închise și usi'a se sigilã. Personalul teatralu, muritoru de fõme, isi pôte luã lumea n capu, în pragul iernei.

În caletori'a prin Silesia a regelui nu vor avé locu niște festivități atât de stralucite ca prin Galiti'a. Precum se scie, mai multe ținuturi ale Silesiei în vër'a trecuta suferira multu prin inundare, și Maj. Sa merge

a visitã mai ales acele părți. Din caus'a acést'a s'a datu ordinu pretotindene, că dorinti'a innalta este ca sè se evite ori ce festivitate cu spese mari.

Amfiteatrul dela Buda-vechia. Unu mare evenimentu s'a produsu septemãnilé trecute în archeologia. În apropiare de Buda-vechia de mai multu timpu se facu sapatari cu scopu sciintificu, spre a cautã acolo monuminte romane. S'au și gasitu multe, interesante fõrte. Sapãrile din aceste septemãni inse scõsera la lumina unu resultatu multu mai importantu, s'a descoperitu adeca unu amfiteatru, multu mai mare și mai pomposu decât cel desgropatu la Pompei. Se nțelege, că acésta descoperire a facutu senzațiune, ómenii de specialitate, ma și laicii alérãa din tôte părțile sè vedia sapãrile, pe cari le conduce profesorul dela universitate Carol Thorma și le esecuta cu 46 de lucratori, pentru cari a obținutu mai de multu dela ministeriu unu ajutoru de 1200 fl. Acuma, dupa acestu resultatu, atât guvernul, cât și consiliul municipalu, vor votã ajutõre, pentru ca amfiteatrul sè se põta scõte la lumina și sè se põta conservã.

O înveninare în Viena. Dilele trecute a sositu într'unu otelu din Viena unu tineru, carele spuse portarului, că dënsul aștepta o epistola cu bani. A dõn'a đì împarțitorul de epistole și sosi, și întrebãndu de tinerul, se duse la el în al patrale etagiu. Rentorcëndu-se de acolo jos, împarțitorul se simțea reu, și ceru unu pocalu de apa, dar nici nu i se aduse acela, când el cađù la pamëntu și în scurtu timpu muri. Într'aceste tinerul óspe disparu. În odai'a lui inse pe mësã se gasi o sticla cu veninu, cu inscripțiunea: „Silvoriu din Syrmia“. Lãnga sticla unu paharelu. Erã dara evidentu, că tinerul a inveninatu pe împarțitorul de epistole, de siguru cu planul, ca acela ameiundu, sè-l jefuiesca. Inse fiindu că acela nu amei, nici dënsul nu avu curagiũ a-si sevërși planul monstruosu. Mai târđiu se adeveri, că și epistol'a cu bani, în care inse nu erau bani, a fost espediatu de dënsul șiesi, numai pentru ca astfel împarțitorul de epistole sè vina la el, și așa dënsul sè aiba ocasiune a-l gefui. Tinerul nu se mai aretã prin acelu otelu. El se mutã în altul, inse a dõn'a đì acolo, aundindu afara conversãndu mai multi, și cređëndu că accia vinira a-l arestã, se înveninã și muri în câteva minute.

Necrologu. *Livia Becinëga n. Pascu*, soçi'a dlui Ioan Becinëga advocatu în Vêrșetiu, a încetatu din viëtia la 8 l. c. în flõrea etãtii sale. Cu durere inregistrãmu acésta scire, căci repausat'a a fost un'a din cele mai culte dame romãne tinere din Banatu, și în deosebi încât privesce cultur'a-i musicala, a fost o adevrata artista, care în multe concerte și-a eluptatu unu nume stimatu.

Sciri scurte. În Budapesta s'a ținutu în septemãn'a trecuta o represintațiune teatralã în limb'a slovacã, la care asistara și câțiva deputati slovaci. — *La turburãrile* din iern'a trecuta în strad'a Hatvan în Budapesta, cu ocasiunea duelului Verhovay-Majthényi, cerëndu-se și ajutoru militaru, pentru acésta mica mobilizare ministeriul ung. đilele trecute a platitu ministeriului de resboiu sum'a de 5876 fl. — *La Fagarasiu* fostul deputatu Carol Kõnczey a nebunitu, idei'a lui ficsa fu. că este primu-ministru; nefericitul fu transportatu în institutul nebumilor din Sibiu. — *Regele Saxoniei* la vënatõrea dela Karlgraben erã p'aci sè patësca reu; o capriõra în fug'a sa sus pe stãnca, mișcã o pëtra, care cađù tocmai pe capul regelui; inse contusiunea n'a fost periculõsa. — *Regele si regin'a Daniei* mercuri s'au rentorsu dela Gmunden în țër'a lor. — *La tribunalul supremu* în septemãn'a acést'a s'au decisu două-đeci și unul de processe divortjiale; în două-spre-đece casuri femeile au cerutu despartirea. — *Cardinalul Jacobini*,

nunciul papalu în Viena, în septemân'a acést'a se va despărți de postul acesta; urmatorul seu va fi mitropolitul Vanutelli. — *La Ischl* a muritu nu de multu o domnișora numita Ludovica Saal, care a lasatu pentru scopuri filantropice o suta cinci-șeci mii; camerierei sale i-a lasatu unu capitalu de 60,000 fl. și usufructul a 40 acții de bance; înse camerier'a a muritu mai de graba. — *La post'a din Budapesta* s'a arestatu ofician-tul Ambrosiu Maxinoff, carele eră înscarinatu cu transportarea la calea ferata a epistolelor cu bani, dar acolo n'a predatu unu pachetu de 650 fl. — *Mostenitorul de tron* va plecă la finea acestei luni la vânătoare în Maramureșu.

Sciri din Români'a. *Dl C. F. Robescu*, directoru al telegrafelor și poștelor, a plecatu la Paris pentru a represintă Români'a la congresul poștalu internaționalu. — *Alergarile de tîmna* se ținura duminica și luni la ipodromul din câmp'i'a Florêasca de lângă București, pregătirile au fost mari. — *Domnitorul*, din cauza, că Dômn'a este puçin suferinda, va întârziă întôrcerea în țera. — *Dl Calimachi Catargiu*, ministru plenipotențiaru al României la Londra, a sositu cu famili'a la București, de unde s'a dusu la Iasi. — *Consiliul orasiului Mangalia* a dispusu redicarea unui monumentu funebru pe mormântul bravului calarașu Velicu Vasile, care și-a gasitu mórtea luptându contra bandiților dela Gheringec.

Cronic'a lumii.

Principele Alesandru al Bulgariei, parasindu la 5 oct. teritoriul bulgaru, pentru a se duce să viziteze pe principele Serbiei, a numitu pe dl Zankoff regentu al principatului în timpul absinței sale. În aceeași zi principele punendu piciorul pe teritoriul sêrbu, în apropiare de Radoniewatz, a fost salutat de generalul Lesjanin în numele principelui Milan, de episcopul din Negotin, de comandantul armatei dela Timoc, și de autoritățile civile. S'a trasu o salva de 21 lovituri de tunuri. La 6 oct. demineti'a principele Alesandru a sositu la Belgrad; dênsul a fost primitu la pört'a capitalei de către principele Milan, încungiu ratu de ministrii. Orașul a fost împodobitu.

Ex-împeratês'a Eugenia. Acum câtva timpu diuarele englese anunțiau, că fost'a împeratêsa Eugenia avea de gându să se stabilêsca definitivu la castelul din Arenenberg în Elveți'a. Astadi se anunția, că fost'a împeratêsa și-a cumperatu o frumoșă proprietate în comitatul Hampshire, pe marginele comitatului Surrej, cu pretul de 50,000 livre sterlinge, adeca 1.250,000 lei noi.

Podul lui Carol cel mare. Dela 793 pâna la 809, Carol cel mare cladi peste Rhinu unu podu de lemn, care e susținutu de 25 stâlpi. Acestu podu, lovit de trasnetu, arse în trei cêsuri, cel puçin pâna la nivelul apei. Acum se scotu stâlpii din spre Maientia. Cinci-șeci grinzi au fost radicate, ele au o lungime de 5—6 metri. Lemnul, care are o vechime de o mia de ani, este așă de bine conservatu în cât va puté fi întrebuințatoru pentru tâmplaria. Chiar ferul se pôte întrebuințâ, căci nu este acoperitu de cât de unu micu stratu de rugina.

Moda „ieftina“. Damele din Paris și Londra au inceputu să faca economi'a. De unu timpu încôce ele pörtă niște toalete de panur'a cea mai simpla, din pâna de împachetatu și din saci. Se înțelege de sine, că nimene nu pôte pofti, ca pe o astfel de rochia să nu fia nici o garnitura; la panur'a ce còsta câțva florini se mai ceru dara niște menunțisuri. Mai nainte de tôte la taile trebe cuptușela de metasa, căci pânz'a ordinară e fôrte scortioșă, apoi monotoni'a panurei înca trebe înzestrata cu ceva. Spre acestu scopu se întrebuințâza niște fioncuri și ciucuri cu fire de auru și de

argintu, apoi nișca brodară, niște dantele; tôte aceste acoperu cu gustu mânecele, gulerul, tunic'a, casaque-ul scl. ceea ce firesce e unu lucru mai obositoru, și croitorul face o socôta mai mare, decât la o toaleta ordinară. Resultatul finalu al unei asemenea toalete „ieftine“ se arêta prin următoarea socôta: pâna 5 fl., cuptușela 36 fl., brodară 320 fl., dantele 600 fl., alte garnisiri mai mici 300 fl., la olalta — 1260 fl.

O catastrofa în India. Diuarele englese vorbescu despre o înfricoșata catastrofa întêmplata de curênd la nordul Indiei și care a costatu viêt'i'a la patru-șeci persoane. Nenorocirea acêsta s'a petrecutu la Nainital, una din stațiunile sanitare dela pôlele Himalayei, unde împiegatii guvernului și oficierii obiçnuiau a se retrage în timpul caldurilor de vêra. Stațiunea e situata în districtul Kumoan la o departare de 294 mile de Calcuta pe calea dela Cwonpoore. Ea se numescu astfel dela unu lacu situatu în fundul văiei pe còstele căreia se afla, și unde este dominata de munti innalti. Aprôpe întreg'a stațiune fu înghițita prin naruirea unei părți din aceste innalțimi întêmplate în urm'a unor ploii torențiale. În sêr'a de 5/17 ale curente, ploii'a a începutu să cađa fără să înceteze pâna a două'a și dupa amiedi cu astfel de îmbelșugare că pluviometrul arêtă 25 palmace de apa în aceste două-șeci și patru de ore. Se pôte ușor închipui efectul propusu prin acêsta masa de apa. În valea Nainital, care formêza unu basenu încungiu ratu de colini. Tôte drumurile fure distruse. În diminêti'a zilei de 18 septembrie la șeci ore o atâtie naruire avu locu la unghiul colinei care se află din dereptul otelului Victoria, și înmormentă 20 de indigeni și unu copilu europênu. Comisarul și unu numeru de agenti de ai poliției locale și de lucratori, mersera la faci'a locului și cerura unu ajutoru de trupe. Au lucratu pâna la 1 ôra și jumetate spre a scôte mortii și raniti când de odata se desfactu o parte din munte și cađu cu unu sgomotu inspaimântatoru asupra lucratorilor, îngropându sub dênș'a otelul, casarm'a, sal'a de întrunire, bibliotec'a, infirmeri'a, drumul și gradin'a stațiunei centrale. Mai toti aceia cari se aflau în aceste zidiri și aprôpe de acolo, au fost îngropati. Pamêntul se cutremurâ ca dupa unu cutremuru de pamêntu, și apele lacului fure aruncate într'unu valu nemarginitu asupra țermului opusu. În timpu ce masele cari cadeau respundeau nori de colbu ca și când s'ar fi întêmplatu o esplosiune. O depeșă a diuarului „Times“ anunțâ, că desgroparea mortilor nu va costâ mai puçin de 25,000 franci.

Sciri straine. *Inmormentarea lui Offenbach* s'a ținutu vineri la Paris, asistându unu publicu nu prêmare; repausatul a lasatu unu fiu și patru fete; còștițiunile lui materiale n'au fost prè briliante. — *Principele Alesandru* în adevêr s'a cununatu cu principessa Dolgorucki la inceputul lui august, care s'a petrecutu la Livadi'a; principessa se afla în sãrã de băvântata. — *Cairolî*, ministru-președinte al Italiei a adresatu lui Garibaldi o scrisoare, rugându-l să nu îngreuneze pozițiunea guvernului. — *Flott'a* europeană a primitu cu multa distincțiune pe principele Danilo, fiul principelui Nichita, care a facutu visita pe flota; tôte corabiile erau decorate și îl salutara cu salve de tunuri. — *Vera Sasuliciu* s'a facutu colaboratôre la diuarul „Commune“ al lui Pyat în Paris. — *La Milan*, s'a începutu deja să se introdusu arderea cadavrelor, acuma se construiesce unu edificiu pomposu pentru conservarea celor mai însemnate morților.

Treiluniul oct.—dec. se începu în nrl presinte, ceremu rennoirea grabnica a prenumaratorilor.

Proprietaru, redactoru respundîtoru și editoru :
IOSIF VULCANU.